

1927

G O S P O D A R

Št. 22

Ob stoletnici pluga.

Basen pripoveduje, da so se zbrale nekaj vse žive stvari, da bi razsodile prepričanje med mečem, peresom in plugom. Ti trije veljaki so se namreč pričakali, kateri ima večjo oblast in veljavo. Meč misli, da je on gospodar sveta, ker pred njim vse trepeta. Pero meni, da ono največ stori, ker preganja temo nevednosti in razsvetljuje um človeški. Zadnji pa se vzdigne plug ter prav pohlevno govori: »Mirno rijem pod zemljo, pa sem svet že preobrazil. Tiha sreča je z menoj!« — Na te besede — pripoveduje basen dalje — podarijo vse zbrane žive stvari plugu zasluženi venec.

Izumitelj pluga.

Dne 3. marca 1799 se je rodilo v Rumburcu pri Pardubicah siromašno kmečko dete, Franc Veverka. V tistih časih češki poljedelec ni užival svobode in je bil od gospode odvisen — delavec. Veverka je bil dolgo samec-samotar in vedno zamišljen. Po svojem značaju je bil trd in čvrst. Neumorno je delal in neprestano je razmišljal, kako bi izpopolnil kmečko orodje in tako olajšal kmetom trud in trpljenje na gosposkih posestvih. Že v svojih mladih letih je iznašel orodje za odstranjevanje plevela ter je izboljšal mnoge druge poljedelske priprave, ki so se uporabljale. Popravil je mlino in ure v celem kraju, a kmetje so se hodili k njemu posvetovat, kadar se jim je kaj pokvarilo ali kadar so hoteli napraviti kaj novega. Mnogo se je bavil Veverka tudi z mislijo, kako bi izdelala bolj dovršeno orodje za oranje.

V tiste dobi so orali povsod z neke vrste klinom. Začeli so tu pa tam uporabljati angleške pluge, ki pa niso bili dovršeni, saj so zemljo razruvali, niso je pa drobili. Veverka sploh ni poznal angleškega pluga. Vedel je samo za običajni — klin. Umevno, da je bilo oranje s samim klinom zelo težko. Veverka je dodal klinu ročice, kakor jih vidimo na današnjih plugih. Razen tega je postavil sprednji del pluga na kolesi. Na ta način je že mogel svoj plug premikati, ga pravilno voditi in tudi več ali manj globoko orati. Sploh je plug Veverke zemljo razrival in jo obenem tudi drobil.

Glavni pomagač Veverke je bil njegov sorodnik Večeslav, po svojem stanu kovač, ki je po Francetovem lesenem vzorcu skoval črtalo in druge železne dele pluga. Ko je bil tako gotov prvi plug in preizkušen pred iznenadenimi kmeti, spomnil je Veverka po češko, da novi plug »dobro rucka« (dobro drobi), nakar je dobil ta plug od kmetov ime »ruchadlo« (drobilo), kakor se plug na Češkem še danes znanstveno naziva. Glas o izumu preprostega češkega kmeta se je hitro razširil po Češkem in Moravskem in čeprav niso o iznajdbi pisali časopisi, vendar se je znamenita novica z bliskovo naglico kmalu zvedela tudi po ostalem svetu. Na vzhod-

nem Češkem so kmetje orali z novim plugom že leta 1827, nazivajoč ga po izumitelju »veverče«. Od tedaj je prodril plug v Nemčijo in ostali svet.

Leta 1832. so kazali na praški gospodarski razstavi Veverkov plug, a za izumitelja se je izdajal neki Nemec po imenu Kainz, poljedelski uradnik iz Choltica, ki je sebi prisvajal Veverkin izum, toda posebna komisija je na podlagi prič ugotovila, da je pravi izumitelj pluga kmet Veverka.

Vendar izumitelj pluga, ki hrani svet, ni imel sreče: prišel je v največjo revščino in nazadnje je moral prodati svoje malo posestvo in se je skoraj kot siromak nastanil v Brehu pri Prelovcu. Kot skromen, nepohlepen človek ni nikdar zahteval, da se njegov izum nagradi in resnično ni nikdar zanj ničesar dobil. Leta 1847. je Veverški požar uničil še zadnje ostanke premoženja in ko mu je umrla žena, je šel kmalu tudi on za njo kot prosjak, od vseh zapuščen.

Ker avstrijska vlada ni bila dovolj bistroumna in dalekovidna, izkoristili so Veverkin izum Nemci, izdelali milijone plugov in jih razpošiljali po vsem svetu. Z novim plugom je začel kmalu orati tudi najbolj siromašen kmet. Poljedelstvo se je z neverjetno hitrostjo dvigalo. Na Češkem in tudi drugod se je torej prav za prav vsled izuma novega pluga po Veverki začelo blagostanje, in vpliv kmetskega ljudstva je postajal vedno večji.

L. 1883. so odkrili Francetu Veverki spomenik v Pardubicah. Pri tej priliki je rekel veliki voditelj češkega naroda Rieger, da je zasluga Veverke, da je češki kmet vzdržal in zmagal, saj je dal Veverka svojim rojakom v roke najmočnejše orožje proti zatiralcem svobode kmetskega stanu — železni plug.

Plug je danes simbol (znak) češkega političnega življenja. Letos so praznovali v Pardubicah na Češkem stoletnico, odkar je bil izumljen in uporabljen prvi plug. Pri tej priliki so imeli tudi kovači iz cele Češke slavnostno zborovanje skupno z zastopniki kmetijskih zadrug. — Slava spominu izumitelja pluga, slava kmetu Francetu Veverki!

Plugu slava, plugu čast!

Kar zlata krona je vladarju,
kar uradniku je pero,
enako častno je ratarju
orodje davnih dni — drevo.
A. Medved.

Ozrmo se ob stoletnici pluga samo za trenutek tja v naš kmečki dom in njegovo stolicu, kjer kraljuje to najvažnejše kmetijsko orodje. Kakor za svojega otroka skrbi poljedelec za plug: vestno ga varuje in ne guje in odloča mu najdostojnejše mesto v svoji poljedelski shrambi. Dobro se naš kmet zaveda, da daje plug njemu, njegovi družini in tisočim drugim življenje, zato ga ljubi in ceni nad vse.

Poljedelčevo delo je naporno, mučno, utrudljivo, tudi naloga, ki jo vrši s plugom,

ni najlažja. Milijoni znojnih kaplic padejo raz ratarjev obraz na zemljo, predno da njemu in tebi košček kruha. Vendar:

znoj na čelu — sveta rosa
kamor na zemljo kane,
kot bi Bog jo blagoslovil,
tam življenje novo vstane.

Plug obrne in zrahlja zemljo, da je sprejemljiva za — seme. Iz zrna pa je kruh, brez katerega ni življenja, tudi tisti kruh, ki mu je Gospod sam vzel podobno, kadar nas hoče krepiti in blagosloviti ...

Plugu slava, plugu čast!

Sadni škodljivci.

Kakor na vseh naših kulturnih rastlinah, se žal tudi na sadnem drevju širijo vedno bolj razni škodljivci in bolezni. Spomladi drevje lepo cvete, ali cvetoder le prepogosto uniči vse naše nade na dobro sadno letino; pa še ono par jabolok, ki jih ipak dobimo, je vse črveno po zaslugi drugega največjega sadnega škodljivca, jabolčnega zavijača. Poleg teh dveh pa imamo seveda še mnogo drugih škodljivcev kakor: krvava uš, listne uši, mali zimski pedic, zavrtlač itd. Pаметen sadjar ne bo stal križem rok, temveč začel odločno borbo proti vsem tem raznim škodljivcem in boleznim, da mu ne uničijo sadnega drevja, plod njegovega večletnega truda in skrbi, temveč da doseže res obilen in prvovrsten sadni pridelek.

Večina škodljivcev sadnega drevja, zlasti pa cvetoder in jabolčni zavijač, prezimuje na drevju samem v razpoklinah debela pod staro skorjo, mahom in lišajem, odkoder začne spomladi svoje pogubonosno delo. Tu jih tudi najlažje uničimo, in sicer z mazanjem debela in spodnjih vej ter s škropljenjem gornjih vej z drevesnim karbolinejem. Najboljši čas za to je v zimskem času, ko je že vse listje odpadlo in drevo miruje, pa do spomladi, ko zopet ozeleni. V nobenem slučaju pa ne smemo škropiti z drevesnim karbolinejem mladih poganjkov spomladi in listja.

Danes najboljši drevesni karbolinej je »Drvorin«, ki je z posebno pazljivostjo sestavljen in vsestransko preizkušen.

»Drvorin« pomešamo z vodo, na 100 l vode 10 kg »Drvorina«, ter z to zmesjo poškopimo veje in namažemo deblo, in sicer prvič sredi novembra, ko je že vse listje odpadlo, ali še predno začne zmrzovati. Ako belimo sadno drevje jeseni z apnenim beležem, lahko primešamo »Drvorin« tudi enostavno tej mešanici, na 100 l beleža 10 kg »Drvorina«, seveda pa tudi vse vejeve poškopimo z zmesjo »Drvorina«. Za škropljenje uporabimo navadno vinogradniško škropilnico, še boljša pa je škropilnica za sadje z podaljšano cevjo, ki nese res dosti visoko. Drugič namažemo deblo in poškopimo vejeve spomladi, meseca marca, vsekakor preje, predno začne drevje odganjati. Ako je mila zima in ne zmrzuje, je dobro storiti to tudi enkrat sredi zime, meseca januarja.

»Drvorin« ne samo da uniči temeljito vse škodljivce, temveč uniči tudi ves mah in lišaj, drevo se pomladi ter dobi lepo gladko skorjo. Delo z »Drvorinom« se nam lepo izplača, ker se tudi škodljivci le neradi naselijo zopet na drevo, ki je bilo mazano in škropljeno z »Drvorinom«. Pri mladem drevju je to mazanje in škropljenje potrebno tudi radi krvave uši, katero »Drvorin« docela uniči; znano pa je, da nam več pomaga uničiti pozimi eno samo krvavo uš kakor poleti na tisoče. Tudi proti raku »Drvorin« izvrstno deluje, treba pa je rak-rane pred mazanjem do živega izrezati.

Naši sadjarji, ki se toliko pritožujejo zoper razne škodljivce, zlasti cvetodera, zavijača in krvavo uš, naj se sedaj pridno poslužujejo »Drvorina« ker je sedaj najboljši čas, da te sovražnike našega sadnega drevja do korena iztrebimo. Vsak sadjar, ki je enkrat poskusil »Drvorin«, je bil nad uspehom presenečen ter ga stalno uporablja. Za 10 srednjih drevcev je potrebno približno 5 kg »Drvorina«.

»Drvorin« izdeluje naša domača tvornica: Kaštel d. d. Karlovac—Hrvatska. Tvornica, ki izdeluje razna zdravila sploh, ima svoj poseben kmetijski oddelek z prvovrstnimi kmetijskimi in kemičnimi strokovnjaki, kjer se izdelujejo razna sredstva zoper škodljivce in bolezni naših kulturnih rastlin sploh z največjo pazljivostjo in natančnostjo; razni strokovni nasveti in navodila se dajejo brezplačno, na kar naše kmetovalce posebno opozarjamo; odgovarja se v vseh jezikih.

»Drvorin« se more naročiti vsako najmanjšo količino naravnost iz tvornice, v zalogi pa ga imajo tudi nekateri trgovci in lekarne, predvsem pa Kmetijska družba v Ljubljani in Mariboru, ki ima stalno v zalogi sploh vsa sredstva omenjene tvornice.

JAD.

Izboljšajmo in pomnožimo sadni pridelek.

Zadnjih smo pojasnili kakšno bi moralo biti pravzaprav namizno sadje in kaj je krivo, da pridelamo tako malo res lepega, nepokvarjenega sadja. Našteli smo tri glavne vzroke in sicer: pomanjkljivo negovanje sadnega drevja sploh, posebej pa še nezadostno gnojenje in zanemarjanje sadnih zajedalcev. Vse to pa ne vpliva samo na kakovost, ampak tudi na rednost rodovitnosti oziroma na vsakokratno množino pridelka.

Če hočemo imeti torej bolj redne sadne letine in debelejši, čistejši in enakomernejše razvit pridelek, moramo začeti že sedaj v jeseni takoj, ko listje odpade.

Prvo delo: Temeljito snaži sadno drevje! Začni v vrhu ter požagaj vse suhe, nalomljene ali kakorkoli pokvarjene ali bolne in pa vse pregoste veje! Suhe in pokvarjene veje je odstraniti najprej. Odžagati jih je toliko, da pride rez v zdrav les, kajti le take rane se morejo zaceliti. Navadno odžagamo vejo tik tam, kjer raste iz debela ali iz druge debelejšje veje. Živih vej odstrani le tiste, ki res delajo

preveliko goščavo, ki se križajo, ki rastejo na znotraj, ki so preveč pobešene k tlom itd. Pri žaganju debelejših vej je paziti, da se ne začesnejo in da se ne puščajo po drevju grdi in škodljivi štrclji in štremlji, ki so očitni znak nevesčega ali pa zaniknega sadjarja.

Kaj je v vrhu odžagati, kaj pustiti, tega ne more presoditi tisti, ki je na drevesu. To se mora odločiti od tal, kjer opazujemo drevo in njegovo obliko od vseh strani in iz primerne daljave. Zato je zelo priporočeno, da opravljata to delo dva. Tisti, ki je bolj izurjen in vajen takega dela, naj bo spodaj pod drevesom, odkoder naj z dolgim tankim drogom kaže onemu, ki je na drevesu, kaj in kje naj žaga. Gospodar naj kaže, hlapec žaga, oče naj bo pod drevesom, sin z žago in škarjami pa v vrhu itd.

Ko je to delo končano, je treba vse robove večjih ran z ostrim nožem gladko obrezati in potem rane namazati s cepilno smolo ali z mažo, ki jo nalašč v to svrlo pripravimo, ako v raztaljeno smrekovo smolo vlijemo in dobro vmešamo nekoliko čistega vinskega cveta in presejanega pepela. Maža mora biti mehka, da se izlahka razmaže prav na tanko po vsej ploskvi rane. Z ilovico mazati rane ne izda nič, ker to izpere dež, ali pa odpade, ko se razsuši. Večje rane, ki ostanejo nezamazane, zlasti na starejšem drevju, se ne zacelijo rade, ampak začne les v sredini gniti in votlina v deblu ali na veji je gotova.

Nazadnje je od vrha do tal ostrgati vse debelejšje veje in deblo, da se odstrani mah, lišaji in stara odmrla skorja. Vse to nudi namreč sadnim zajedalcem ugodna skrivališča in prezimovališča. Gladka in zdrava koža po vejah in deblu je viden znak zdravja celega drevesa in najboljšje izpričujevalo umnega in skrbnega sadjarja. Zato naj se vsa ta dela izvrše vestno in natančno, ker zaležejo za več let. Kdor bo letos temeljito na opisani način osnažil svoje sadno drevje, bo imel prihodnje leto kaj malo posla z njim, tem več pa veselja s spraviljanjem obilega in lepega sadnega pridelka.

Po naprednejših deželah so tako natančni, da vse vejevje, ki ga izžagajo iz vrhov in ves trebež z vej in debela sproti sežigajo, da na ta način zanesljivo uničijo golazen, ki so jo s trebežem vred spravili z drevja.

Vinarske zadrug.

Nobena vrsta zadrug ni pri nas tako težko izvedljiva kakor vinarske zadrug. Vzrok temu pa ne leži toliko v pomanjkanju smisla za zadrugištvo, kakor v tem, da je vsak vinogradnik zaljubljen v svoj vinograd in v svoje vino. »Moje vino je najboljšee«, bo trdilo najmanj 90 odstotkov vinogradnikov, pa najsi ima eden ali drugi pravo kiselco ali zavrelko. Ker ima pa posamezen posestnik že pokvarjen okus po svojem slabem vinu, mu ni dano, da bi znal pravilno presojevati tudi druga vina. Zato se tudi boji, da bi vinarska zadruga, ki bi naj podelala tudi njegovo grozdje, »pokvarila« mu njegov pridelek.

Nadaljni vzrok nezaupanja do vinarskih zadrug leži v takozvani »vinski poziji« naših krajev, ki je pa povzročila že obilo gorja. Vinogradnik mora imeti svojo zidnico, svojo klet in v njem svoje vino, da lahko gre sam ali s povabljenimi prijatelji tja, navadno daleč od svojega domovanja, in prebije v veselem razpoloženju nekoliko blaženih uric. Če bi pa takoj ob trgatvi moral oddati vse svoje grozdje v zadrugo klet, bi ostala njegova zidnica prazna in — veselje preč je preč!

V splošno slabih vinskih letinah po vojni je naš vinogradnik skoraj vedno, izvzemši eno leto, precej lahko in primeroma dobro prodal svoj pridelek, ker ga je bilo povsod — malo. Če je sam vsled pičlega pridelka slabo odrezal in se mu je njegovo delo v vinogradu slabo izplačalo, to nič ne de, saj je za to malo, kar ga je pridelal, vendar le nekaj denarja prejel. Kaj pa bo z vinom, če bodo le dve dobri vinski letini zaporedoma, tega ne pomisli. Ko mu bo ležalo vino v kleti brez kupca, tedaj bo morda začel misliti na zadrugo, da mu odvzame vino. Toda tedaj bo že prepozno.

To so glavni vzroki, zakaj vinarske zadrug v Sloveniji ne morejo najti pravih tal. In vendar bo treba tudi na to časoma misliti, kajti našemu vinogradništvu grozijo hudi sovražniki, ki ga bodo časoma trdo pritisnili ob zid. Prvi sovražnik je splošna gospodarska kriza, pomanjkanje denarja, vsled česar ljudske množice, posebno delavstvo, vedno manj pijejo. Drugi sovražnik je treznostno gibanje in abstinenca ter pospeševanje prodvete, ki odvrta posebno mladino od pijačevanja. Četrty sovražnik je pa dalmatinsko in banatsko vino, ki vedno bolj prodira v Slovenijo in vsled svoje milobe in prijetnega ekstrakta, predvsem pa nižje cene, pridobiva med pivci na priljubljenosti in spreminja njih dosedanj okus, ki je bil do sedaj bolj navajen kislih vin. Če se pa enkrat spremeni okus ljudskih množic v prid milejšim vinom, bo naš eviček in Haložan, pa tudi Ljutomerčan ostal neprodan. Ti sovražniki slovenskega vinogradništva bodo časoma prisilili našega vinogradnika, da bo začel misliti na vinarsko zadrugo. Samo ta bo v stanu se uspešno boriti proti njim, ker bo lahko proizvajala vina boljše in enotne kakovosti in po primerno nizkih cenah. Če bo pa vinska kriza tako huda, da ne bo mogla spraviti v promet, bo pač moral svoj obrat spremeniti tako, da bo delala brezalkoholne pijače, ki najdejo dandanes odjemalce po celem svetu.

Nismo danes še tako daleč, da bi lahko že pristopili k ustanovitvi vinarskih ali kletarskih zadrug, pač pa moramo že na to opozarjati vinogradnike, ki naj o tem razmišljajo, da bodo pripravljani ob času, ko jih bodo razmer prisilile k temu koraku.

Kava je dobra in zdrava pripravljena les Kolinsko cikorijo

Sprememba našega kmetijskega gospodarstva.

Na izredni skupščini Glavnega združenega saveza SHS, dne 22. oktobra je med drugimi točkami savezni tajnik dr. Prohaska govoril o ozdravljenju krize našega kmetijstva potom državnega programa ter o pospeševanju izvoza. Današnja kriza kmetijstva ni nastala samo zaradi novih pogojev, ki so v kmetijski produkciji nastali po vojni. Ta kriza ima svoj trajni vzrok še iz predvojnega časa. Prekomorske konkurenčne dežele imajo znatno manjše stroške za obrestovanje zemljiškega kapitala nego naša država, kar je temeljni vzrok krize našega kmetijstva, ki v prvi vrsti proizvaja žito za izvoz. Naš konkurenčni položaj v inozemstvu otežujejo še drugi stranski vzroki. Edina možnost za odstranjevanje glavnih vzrokov bi bila relativna sprememba načina gospodarstva našega kmetijstva za izvoz. V dosego tega cilja bi treba: 1. Z vsemi primernimi sredstvi dvigniti kakovost proizvodov naše živinoreje na ono višino, ki najbolj odgovarja zahtevam inozemstva. Za tako kakovost bi mogli doseči najvišje cene. 2. Z vsemi primernimi sredstvi je treba povečati proizvodnjo živinske krme v naši državi.

Kar se tiče povečanja in izboljšanja živinske krme in izboljšanja kakovosti živine za izvoz je najprej mogoče doseči uspeh s spremembo naše prasičereje. — Glavni združni savez je že ob priliki lanskega občnega zbora opozarjal na potrebo spremembe kmetijskega gospodarstva v smeri pospeševanja živinoreje, ker nam prekoceanske države v tem pogledu ne morejo občutno konkurirati.

Se v večji meri veljajo ta načela za Slovenijo, ki je glede dohodkov itak navezana edinole na živinorejo. Iz te bi morala črpati večino svojih prejemkov in sicer na ta način, da upošteva načelo: ne mnogo živine, ampak malo, to pa vse prvovrstno. Inozemstvo zahteva samo dobro blago, slabega ima doma dovolj in po nizkih cenah.

Denar.

g Uradni tečaji za november. Finančno ministrstvo je dovolilo za november sledeče uradne tečaje za inozemske valute: 1 angleški funt 276.60 Din, 1 turška lira 247.40 Din, 1 napoleon 219 Din, 1 dolar 56.70 Din, 1 kanadski dolar 56.40 Din, 1 zlata nemška marka 13.55 Din, 1 švicarski frank 10.95 Din, 1 madžarski pengő 9.90 Din, 1 španska pereta 9.73 Din, 1 belgijskih belg 7.90 Din, 1 šved. krona 15.28 dinarjev, 1 norveška krona 14.90 Din, 1 avstrijski šiling 8 Din, 1 poljski zlot 6.35 Din, 1 italijanska lira 3.10 Din, 1 francoski frank 2.23 Din, 1 grška drahma 1.755 dinarjev, 1 bolgarski lev 0.41 Din, 1 rumunski lej 0.353 Din, 1 češka krona 1.68 dinarjev. — Ti tečaji veljajo od 1. do 30. novembra. Po njih se plačujejo tudi pristaniške takse.

g Ljubljanska devizna borza. Devizni promet na ljubljanski borzi je bil v minulim tednu precej živahen in je znašal 13.6 milijonov dinarjev. Večina inozemskih va-

lut je ostala neizpremenjena, le rumunski lej je nekoliko nazadoval, kar je v zvezi s homatijami glede prestolonasledstva. Živahnost prometa na tej borzi dokazuje, kako potreben je bil ta zavod za Slovenijo, ki ji ni več treba iskati dragih inozemskih valut v Zagrebu in Belgradu. Opaža se tudi, da vpliva ljubljanska denarna borza na visoke zagrebške tečaje.

Cene.

g Ljubljansko tržišče. Položaj na ljubljanskem trgu je neizpremenjen in tudi cene so prilično stalne. Rastejo edino le jajcem in zelenjavi, kar je v zvezi s pozno jesensko dobo. Cene so v prošlem tednu bile te-le: Perutnina po komadu: kokoši 40—45 Din, piščanci 16—30 Din, gosi 50 do 90 Din, purani 60—100 Din; domači zajci 5—30 Din. Sadje: jabolka 4—7 Din, hruške 5—8 Din. Mlečni proizvodi: mleko 2.50—3 Din liter, sirovo maslo 36—40 Din, čajno maslo 50—55 Din, kuhano maslo 48 do 50 Din kg. Jajca 1.75 Din kos, Med 20 do 30 Din kg. — Ajda za kg 2.50—2.80 dinarjev, proso 2—2.20 Din; pričakuje se padca cen, ker prihaja vedno več blaga na trg. — Fižol: cene so nekoliko popustile, ker Francija ne rabi več našega blaga. Koks postavljen v Postojno po 5.60 do 5.70 kg, mandalon po 4.60 Din, bohinec 4.50 Din. — Kr ompir beli gorenjski za 100 kg 80—85 Din. Na Hrvatskem in v Sloveniji je zelo veliko blaga, ki gre po tej ceni. — Zelje sveže za 100 kg 100 Din, kisljo po 300 Din. — Seno in slama: Seno v balah prešano franko nakladalna postaja 60—65 Din za 100 kg, v Mariboru na trgu po 70—80 Din, slama 35—40 Din.

g Žitno tržišče. V minulim tednu so žitne cene na ameriških borzah, ki so prej stalno nazadovale, zopet nekoliko poskočile, kar pa na naš trg ni vplivalo, ker so naše pšenične cene itak nad svetovnimi cenami. Zato je tudi domači trg popolnoma mrtev. Koruza se n. pr. kupuje le za sproti, večjih kupčij pa ni. Edino Dalmacija in Bosna kupujeta nekaj več, ker je tam splošno pomanjkanje krušnega žita. Za pšenico ni zanimanja, vendar cene ne nazadujejo, ker producenti blago zadržujejo. Danes stane vagonsko blago v Ljubljani za 100 kg: pšenica 78—79 kg težka 335 Din, koruza stara 240—250 Din, umetno sušena 245 Din, nova promptna 225 dinarjev (v Bački 190 Din), oves bosanski 250 Din, moka »0« baška 465—470 Din za 100 kg.

g Novosadska blagovna borza. Na tej borzi so se plačevale za žita in drugo pri vagonski dobavi za 100 kg blaga postavljenega v vagon na nakladalni postaji te-le cene: pšenica bačka in sremska 290 do 292.5 Din, banatska 285—387.5 Din, rž bačka 280—290 Din, oves bački 215—217.5 dinarjev, ječmen bački 60—61 kg težki 225 do 230 Din, bački 65—66 kg težki 245 do 270 Din, koruza bačka 210 Din, naravno suha 192.5—195 Din, fižol bački novi beli 370—380 Din, moka bačka »0g« 415—425 dinarjev; otrobi bački 170—175 Din. Promet je bil v zadnjem tednu splošno zelo pičel.

g Hmeljsko tržišče. Cene hmelja so pri nas in v inozemstvu neizpremenjene. V Savinjski dolini se kupčija le šibko razvija, vendar so cene za prvovrstno blago trdne in se držijo okrog 55 Din za kg. Dobro blago se plačuje od 40—50 Din, slabše okrog 30 Din. V Vojvodini se plačuje prvovrstno blago, po katerem je živahno povpraševanje, po 50—55 Din, srednje po 35—45 Din, slabo pa po 20—30 Din kg.

g Tržišče z lesom. Lesna kupčija je razmeroma živahna in se obeta še nadalje tako. Predvsem rabi Italija hrastove pragove svojih normalnih mer. Kakor poročajo, jih kupujejo po deželi po 44—45 Din komad franko nakladalna postaja, prodajajo jih pa naprej po 58—60 Din. Tu je producent znatno oškodovan. Po bukovih pragih je precej povpraševanja, večje kupčije se pa še ni sklenilo. Strokovnjaki računajo, da bi Slovenija sama lahko izdelala 300—500 tisoč bukovih pragov. Kar jih ne bi šlo v Italijo, bi jih izdelala Nemčija, seveda bi jih morali izdelati v nemških dimenzijah. Zanimanje za drva raste od dne do dne. Tudi italijanski trg postaja bolj živahen. Še uspešnejše bi lahko konkurirali z inozemstvom, če bi bila naša obdelava boljša. — Promet lesa v tržaškem pristanišču je znašal v prvih osmih mesecih t. l. 151.000 ton napram 187.000 ton v isti dobi lani, letos za 19 odstotkov manj. Leta 1925. je tvoril promet lesa 8 odstotkov vsega tržaškega prometa, lani 6 odstotkov, letos pa samo 4.7 odstotkov. — Izvoz drv iz naše države je v septembru 1927 dosegel 70.737 ton v vrednosti 16.9 milijonov dinarjev. Odkar obstoja naša država, je bil samo enkrat izvoz večji in sicer v avgustu 1926, ko je znašal 82.148 ton v vrednosti 24.9 milijonov dinarjev. Povprečno je stal 1 kg drv pri izvozu letos 24, lani 20.5 par.

g Cene kožam na ljubljanskem trgu. Minuli teden so na ljubljanskem trgu veljale za sirove kože te-le cene: goveje težke I. 16 Din, lahke I. 13 Din, telečje I. 23 Din, svinjske domače I. 8—9 Din, II. in hrvatske 4—4.50 Din za kg. Kupčija je bila trdna.

Živina.

g Živinski sejem v Ljubljani. Na zadnji živinski sejem v Ljubljani je bilo pri-gnanih: 143 konj, 7 žrebet, 76 volov, 43 krav, 13 telet in 96 prašičkov za rejo. Prodanih je bilo 14 konj, 32 volov, 35 krav, 11 telet in 50 prašičkov. Cene so ostale neizpremenjene. Plačevalo se je za kilogram žive teže: voli prvovrstni 8.5 Din, drugovrstni 8 Din, vprežni 7 Din, krave debele 5—6 Din, klobasarice 3—4 Din, telata 12—14 Din. Prašički mladi po 100 do 300 Din po velikosti, konji različno po komadu. — Slabo vreme je povzročilo, da je bil dogon manjši, pa tudi kupčija je bila zelo slaba, še posebno mrtva pri konjih.

g Živinski sejem v Mariboru. Na 25. m. m. je bilo na živinski sejem v Mariboru pri-gnanih: 9 bikov, 149 volov, 516 krav, 7 telet, 12 konj, skupaj 693 komadov. Povprečne cene za kg žive teže so bile: debeli voli 7.50—8 Din, poldebeli 6—7 Din, krave debele 7—8 Din, plemenske 5—6 Din, klav-

ne 3.50—4 Din, molzne 5.50—6.50 Din, mlada živina 5.50—8.25 Din, teleta 10 Din. Prodana sta bila 302 komada, od teh za izvoz v Avstrijo 51 glav. — Cene mesu za kg 10—18 Din, teletina 17.50—22 Din, svinjsko meso 17.50—30 Din.

g Prašičji sejem v Mariboru. Na zadnji prašičji sejem 29. oktobra v Mariboru so pripeljali 359 prašičev in 1 ovca. Povprečne cene za komad so bile: Pujski 5 do 6 tednov stari 115—125 Din; prašički 7—9 tednov stari 150—200 Din, 3—4 mesece 320—400 Din, 5—7 mesecev 420 do 480 Din, 8—10 mesecev 550—650 Din, eno leto stari 1000—1250 Din. Za 1 kg žive teže se je plačevalo 10—11.50 Din, mrtve teže 15—17 Din. Prodanih je bilo 245 komadov. Kupčija je bila živahna.

Kmetijska zakonodaja.

g Davčna prostost zadrug. Člen 96 srbske združnega zakona o zemljoradniških in zanatskim (obrtnim) zadrugama od 3. decembra 1898 ustanavlja za te zadruge davčno prostost. Ta zakon je bil s finančnim zakonom za 1922-23 razširjen na vso kraljevino SHS. Določila tega zakona veljajo za vse one zveze, ki imajo najmanj 20 zadrug in seveda tudi na vse njih zadruge. To pa le tedaj, ako dotična zveza in njene zadruge po svojih statutih ne dele članom na zadružne deleže dividende, niti ne dajo članom svojih upravnih in nadzorstvenih odborov tantijem in vrhu tega, ako se njih rezervni zakladi nikakor in nikoli ne smejo deliti med člane. Pod besedilom »vse zadruge« ni razumeti samo poljedelskih in obrtnih zadrug, ampak vobče vse zadruge, ki so ustanovljene v smislu določenega pokrajinskega združnega zakona. Tako je razsodilo upravno sodišče z razsodbo z dne 31. marca 1927 F 82/26—10 na tožbo neke zadruge zoper delegacijo ministrstva financ v Ljubljani, ki ni hotela priznavati te ugodnosti vsem zadrugam, in je to razsodbo potrdil tudi državni svet v svojem II. oddelku z odlokom z dne 29. septembra 1927 šte. 17.560.

g Poštna izjema za zadruge v Sloveniji. »Narodni Gospodarski glasnik« Zadrugne zveze v Ljubljani poroča: »Vprašali smo vse Zadrugne zveze v državi, ali plačujejo zadruge za denarna pisma na zvezo dostavnino 3 Din. Vse zveze so nam sporočile, da nikjer zadruge ne plačujejo te dostavnine. Le za Slovenijo velja ta zahteva poštnega ravnateljstva, dasi vse tri zveze v Sloveniji uživajo tudi poštninsko prostost in dasi se jim vrednostna pisma nikoli ne dostavljajo na dom, ker plačujejo vse tri zveze predaltnino.

g Nov pravilnik za točenje pijač. Finančno ministrstvo izdeluje nov pravilnik za točenje pijač. Opozorjamo merodajne kroge, da se zavzamejo za to, da ne bodo

vinogradniki pri vnovčevanju svojega pridełka prikrajšani ali ovirani.

Izvoz in uvoz.

g Zvišanje uvozne carine na bučno olje v Avstrijo. Carinski odbor avstrijskega parlamenta je sprejel zvišanje uvozne carine na bučno olje in sicer za šestkratno dosedanje višino. Ta naredba pomeni za slovensko industrijo bučnega olja prodajno izgubo 60 odstotkov, to znači isto, kakor uničenje industrije. S tem je pa hudo prizadeto tudi naše kmetijstvo, posebno v slavonskih in hrvatskih krajih, ki so prodajali svoje bučnice (letno več sto vagonov) po dobrih cenah tovarnarjem bučnega olja. Slovenske tvornice bučnega olja so že danes previdne pri nakupovanju bučnic, kar je popolnoma upravičeno, ker še ne vedo, kdaj se bo uveljavilo zvišanje avstrijske uvozne carine na bučno olje.

g Otežkočen prevoz krompirja skozi Trst. Italijansko ministrstvo za gospodarstvo je sklenilo, da dovoli prevoz krompirja avstrijskega, češkoslovaškega, poljskega, madjarskega in jugoslovanskega izvora, določenega za vkrcanje v luki Trst ter naloženega izven Italije pod sledečimi pogoji: 1. Vsaki pošiljki mora biti priloženo spričevalo o izvoru in izpričevalo, da je krompir prost naslednjih parazitov: *Phorimaea operculella*, *Synchytrium endobioticum*, *Doriphora decemlineata*, *epitrix cucumeris*. 2. Razkladanje vagonov s krompirjem je dovoljeno izključno v prosti luki Trst. Blago, ki bi se eventualno razložilo izven proste luke, se mora sežgati. 3. Zelezniški vagoni in vozovi, ki so služili za prevoz, se morajo takoj po razložitvi razkužiti. 4. Blago se bo deponiralo v posebnih skladiščih proste luke, v katerih se ne bo smelo skladati drugega blaga. Po izvoru blaga se bo moralo skladišče razkužiti ter ostanke, vključno smeti sežgati. Stroške za razkuženje in za drugo nosijo interesenti. — To je čisto prav, da Italija tako ovira promet skozi Trst, bo pač naš Sušak s tem pridobil, ker se bo izvoz po morju semkaj usmeril. Fašisti res ne vedo, kako bi najhitreje uničili Trst.

Razno.

g Cenovnik za trte iz državnih nasadov. Po odloku kmetijskega ministrstva od 23. septembra t. l. št. 39.004/V. velja v vseh državnih kmetijskih zavodih jeseni 1927 in spomladi 1928 za 1000 kosov trt tale cenovnik: a) Ključki ameriške trte, 35—40 cm dolgi: I. vrsta po 100 Din, II. vrsta po 35 dinarjev; b) korenjaki (sajenke) ameriške trte: I. vrsta po 250 Din, II. vrsta po 75 dinarjev; c) cepljenke: I. vrsta po 1500 Din, II. vrsta se ne prodaja; d) ključki domače trte (za cepiče) poljubne dolžine, po 100

Izredna prodaja zimskega blaga

po skrajno znižanih cenah. Že za mali denar dobite volneno blago za žensko obleko ali plašč, sukno za moško obleko ali vrhno sukno. Pri nakupu volnena ženska blaga preko 500 Din dobite zastoj 1 svileni ruto!

A. POTOKAR — LJUBLJANA
VODNIKOV TRG.

dinarjev. — Naročnikom trt letos ni treba predložiti potrdil županstva, da rabijo trte za sajenje izključno na svojem zemljišču. Tudi jim ni treba potrdila okrajnega ekonomista (kmetijskega referenta) o vsebini apna v dotičnih tleh, ki so določena za razširitev vinograda. Zadostuje, da v prošnji navedejo vrsto do sedaj rabljene podlage in izjavijo, ali dotični vinograd na tej podlagi uspeva. Naročila na vse vrste označenih trt sprejemajo upraviteljstva državnih trtic in drevesnic v Novem mestu, Kostanjovci in Brežicah ter ravnateljstvo kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu. Prošnje naj se čimprej predložijo eni izmed označenih ustanov.

g Brezplačna razdelitev plemenskih petelinov v mariborski oblasti. Tekom meseca novembra bo veliki župan mariborske oblasti zanesljivim rejcem porazdelil brezplačno plemenske peteline rjave štajerske pasme. Samo oni, ki imajo resno voljo pričeti s čistokrvno rejo teh živali, naj se takoj ustno ali pisмено prijavijo na pristojnem okrajnem glavarstvu, ker dobijo nadaljno inšormacije od srezkega živinorejskega referenta.

g Vinska razstava in sejem v Ivanj-kovcih. Vinarska zadruga v Ivanjkovcih bo v sredo 7. decembra t. l. v restavracijski dvorani tik domačega kolodvora priredila svojo III. vinsko razstavo in sejem. Prireditelj bo z novim in starim blagom iz ormoško-ljutomerskih gorc dobro založen. Na sejmju bo najlepša priložnost za sklepanje kupčij.

Semnji.

od 7. do 19. novembra.

Kranjsko. Metlika (15.); Moravče (11.); Sv. Gotthard (11.); Kranj (7.); Bučka (11.); Bušča vas (12.); Raka (19.); Radeče (14.); Št. Jernej (7.); Šmartin pri Litiji (14.); Višnja gora (7.); Ig (11.); Ljubljana (9.); Senožet ob Savi (18.); Grahovo (15.); Kandija (17.); Spodnje Gorje (11.).

Štajersko. Rečica ob Savinji (7.); Bralslovc (7.); Laško (11.); Marberk (11.); Sv. Mohor (11.); Ormož (11.); Oplotnica (11.); Gomilica (14.); Poljčane (15.); Vransko (15.); Radgona (15.); Podsreda (19.).

Za morebitne pomote ali opustitve uredništvo ni odgovorno.

AKO HOČETE DENAR

prihraniti pri nakupu raznega blaga za obleke,

pojditte k »ZVONU«

po poleg škofove palače v Ljubljani

Trgovina se Vam zaradi dobrega blaga in resnično solidnih cen najtopleje priporoča. — Prepričajte se v Vašo korist!

Ali že veš,

da nameravajo v Novem mestu postaviti Ljudski dom? da so napravili v ta namen efektno loterijo? da bo žrebanje letos na Martinovo nedeljo?

da lahko zadeneš ne samo Martinovo gos, ampak še vse kaj boljšega, kakor n. pr.: mlatilnico z gepljem, konja z vozičkom, šivalni stroj i. t. d. Ali si že kupil srečko, ki stane 5 Din? Če ne veš, kje se kupi, vzemi dopisnico in piši hitro na: Akejski odbor za zgradbo Ljudskega doma v Novem mestu, da ti jo pošlje. Izžrebane srečke bo objavil tudi Domoljub!